

Malmöbon och delad konsumtion

Bakgrund till undersökningen

Som en del av projektet Malmö Innovationsarena genomförde Miljöförvaltningen en undersökning om Malmöbornas inställning till delad konsumtion. Undersökningen gjordes för att ge en fingervisning om vilka varor och tjänster Malmöborna kan tänka sig att dela med andra, samt för att bena ut vilka argument som ses som drivkrafter eller hinder i frågan om delad konsumtion.

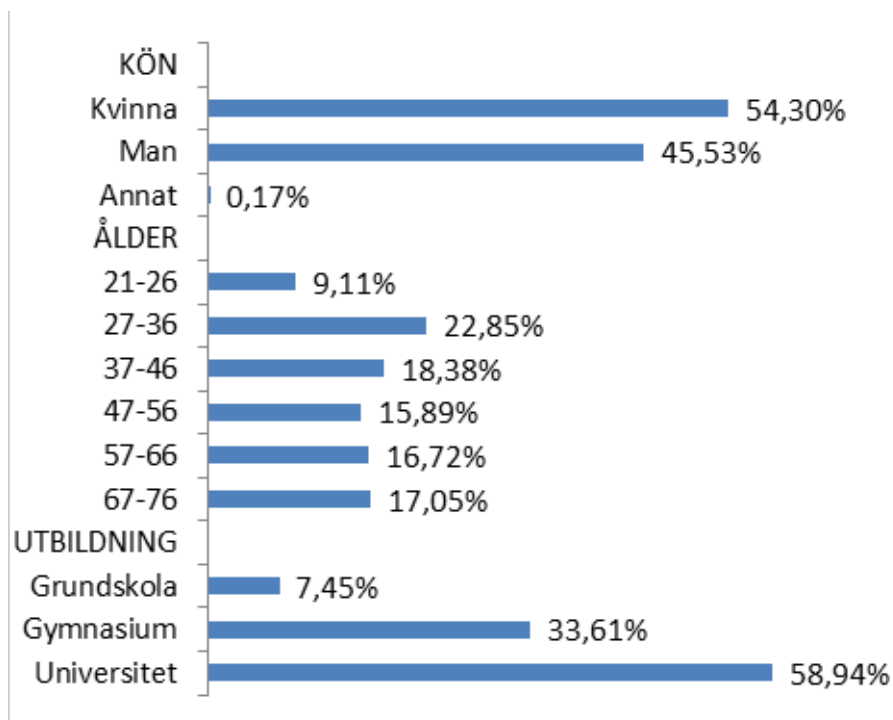
Varför dela?

"En stor del av dagens miljöproblem hänger ihop med vår privata konsumtion. För att konsumtionens negativa klimat- och miljöpåverkan ska minska måste vi förändra hur och vad vi konsumerar. [...] Delningsekonomi, som innebär att varor och tjänster delas på olika sätt, kan ge ökad valfrihet och lägre priser och bidrar till större möjligheter att konsumera hållbart" (Regeringen¹)

Delad konsumtion kan ses som en del i en cirkulär ekonomi där återanvändning av varor görs enklare, både i designfasen och under användandet.

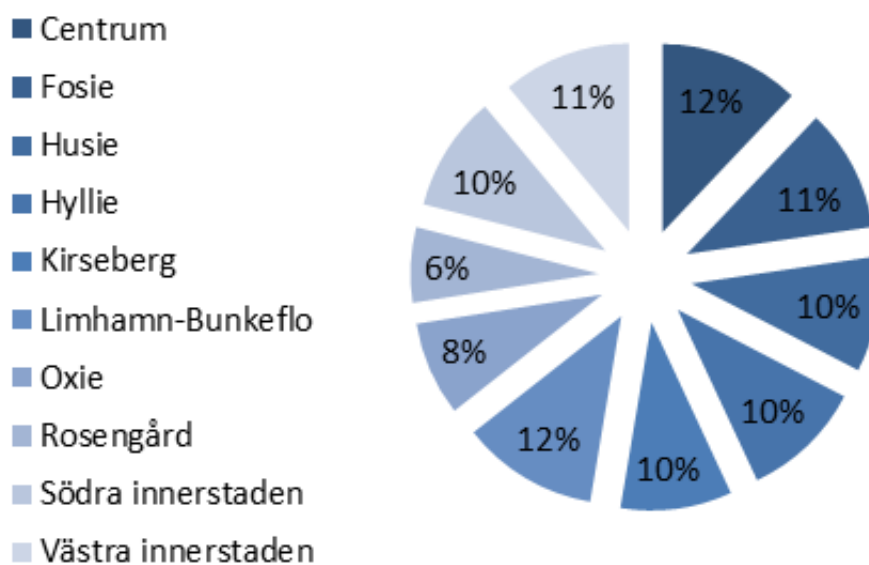
Om undersökningen och respondenterna

Marknadsundersökningen genomfördes i december 2016 via telefonintervjuer bland slumpmässigt utvalda Malmöbor i åldrarna 16 år och uppåt, 604 personer deltog i studien. Något fler kvinnor än män svarade på undersökningen; ca 54 procent var kvinnor. De flesta respondenterna var vid tidpunkten mellan 27-36 år och majoriteten av urvalet, nästan 60 procent, hade universitetsutbildning som högsta utbildningsnivå.

¹ Utdrag ur regeringens Strategi för hållbar konsumtion, som i sig är ett utdrag ur budgetpropositionen för 2017 (Prop. 2016/17:1). Strategin för hållbar konsumtion finns tillgänglig här: <http://www.regeringen.se/4a7e12/globalassets/regeringen/dokument/finansdepartementet/pdf/2016/strategi-for-hallbar-konsumtion/strategi-for-hallbar-konsumtion--tillganqlighetsanpassad.pdf>

Respondenterna fördelades relativt jämt mellan de 10 stadsdelarna. För Rosengård och Oxie nåddes något färre respondenter, trots att företaget som gjorde undersökning lade ner extra resurser på att nå fler i dessa områden.

Med avseende på fördelningen av bakgrundsvariablerna anses urvalet vara representativt för Malmö. Samtliga 604 personer intervjuades via telefon under december 2016. På de frågor med flera svarsalternativ slumpades ordningen för vilket påstående som kom först. På de första fyra frågorna kunde respondenterna kryssa i flera svaralternativ, varpå den sammanlagda procenten överstiger 100. Samtliga skillnader som lyfts fram i resultatet är statistiskt säkerställda.

Den här informationen fick Malmöborna innan de svarade på frågorna

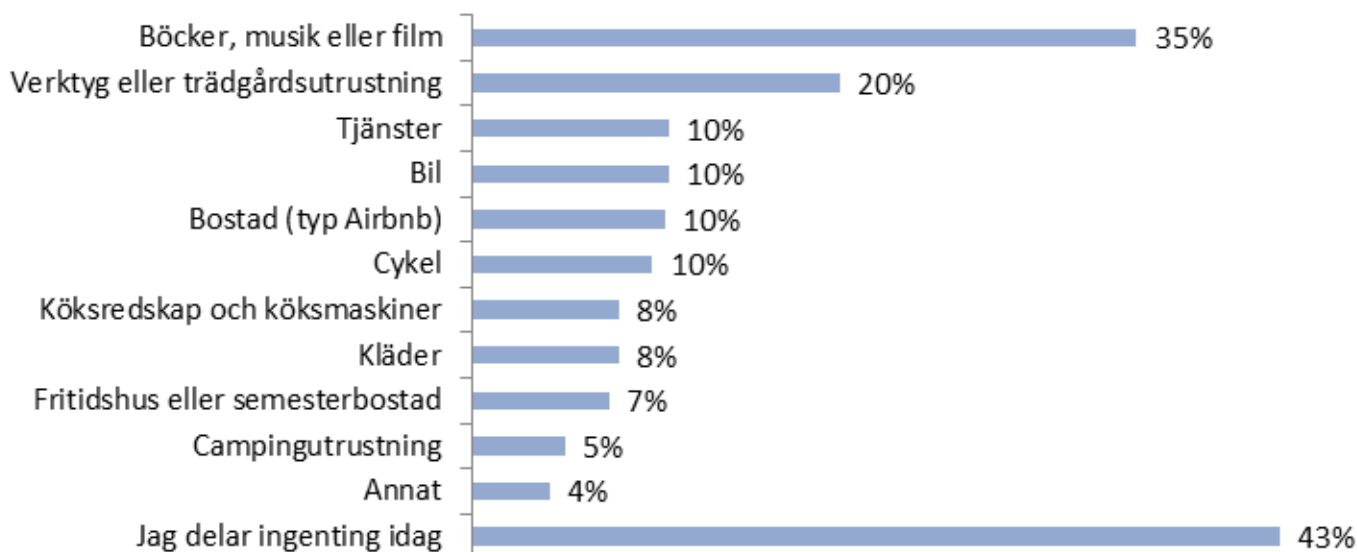
Att ha tillgång utan att äga kan handla om sådant som bibliotek och streamingtjänster, om bilpool eller abonnemang på cykel – så som Malmö-by-bike i Malmö. Det finns även former där man lånar, byter eller delar till exempel kläder, verktyg eller leksaker, eller lån och gemensamt ägande bland grannar eller vänner.

Resultat

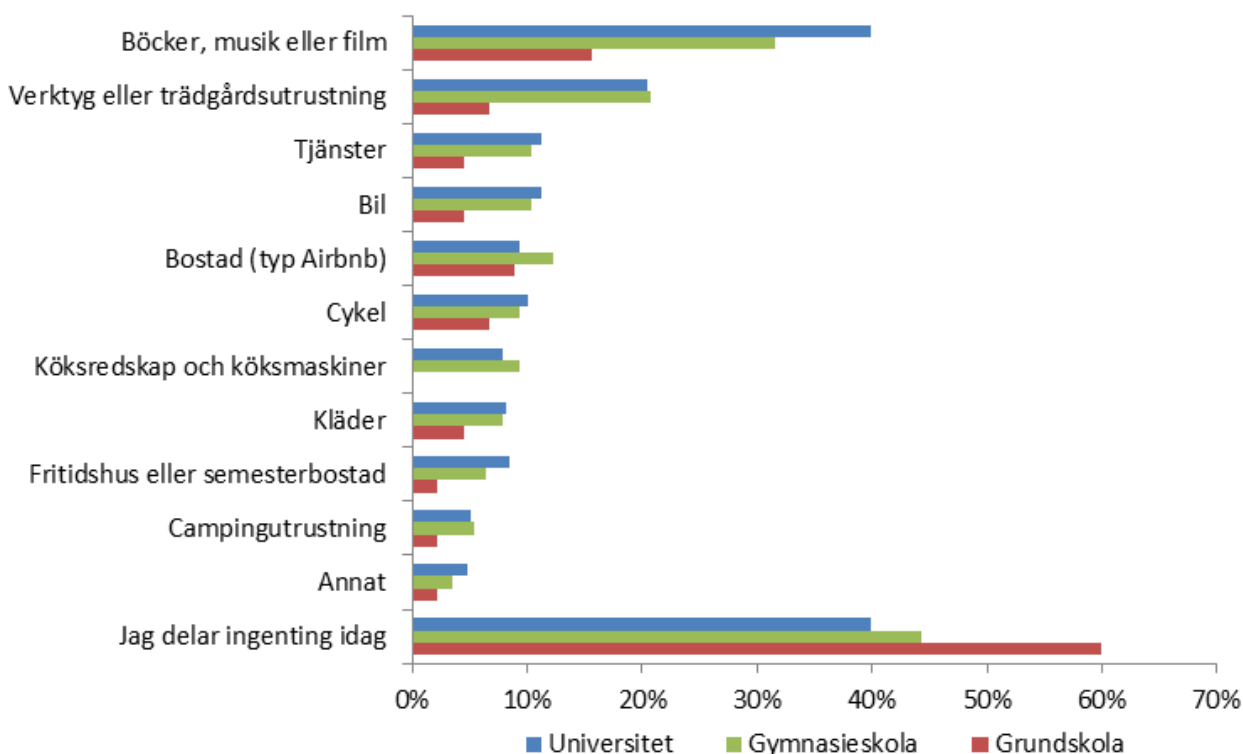
Dagsläget i Malmös delningskonsumtion

Nästan tre av fem Malmöbor är involverade i någon form av delningskonsumtion redan idag. Den överlägset största delningskategorin är Böcker, musik eller film (där lånebibliotek och streamingtjänster ingår), drygt en tredjedel av alla svarande angav att de delar detta. Den näst största delningskategorin är Verktyg eller trädgårdsutrustning, som ca en femtedel delar idag. Omkring en tiondel av de tillfrågade delar idag även på Tjänster, Bilar, Bostad och Cyklar, och strax därunder finns andelen som delar Köksredskap eller köksmaskiner samt Kläder.

Vilka av följande saker delar du med andra idag?

Om vi däremot granskar statistiken utifrån utbildningsnivå blir siffrorna något annorlunda. Andelen som delar på varor och tjänster stiger markant med ökad utbildningsnivå. Av de som endast gått grundskoleutbildning är det bara två av fem som delar en vara eller tjänst redan idag.

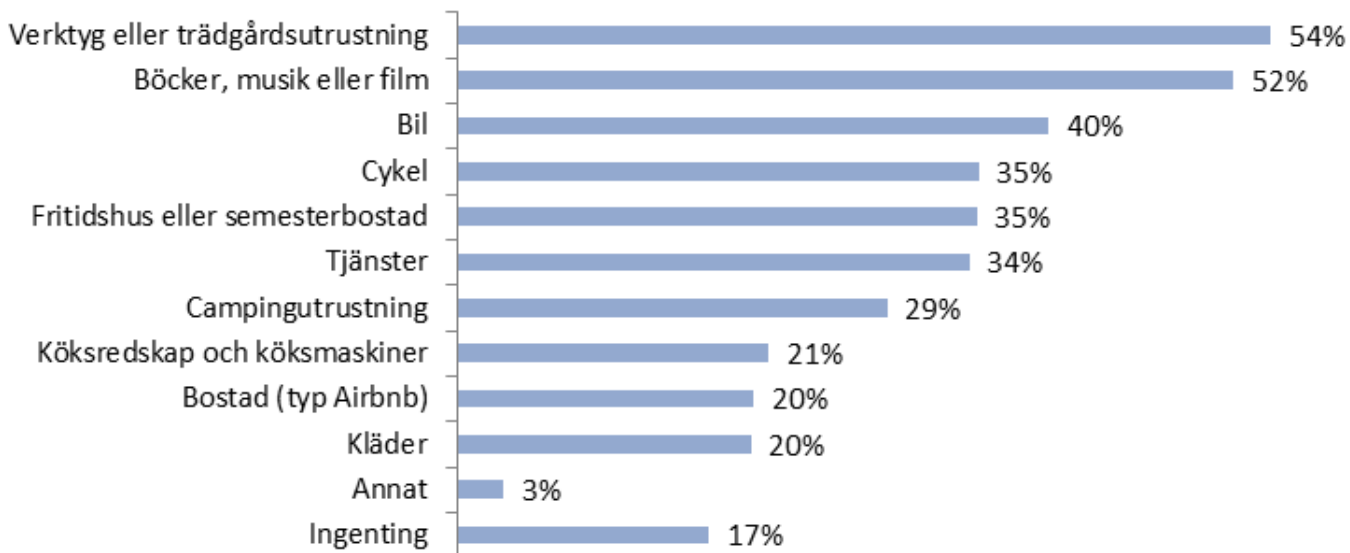

83% av Malmöborna kan tänka sig att dela! 17% kan inte tänka sig att dela alls.

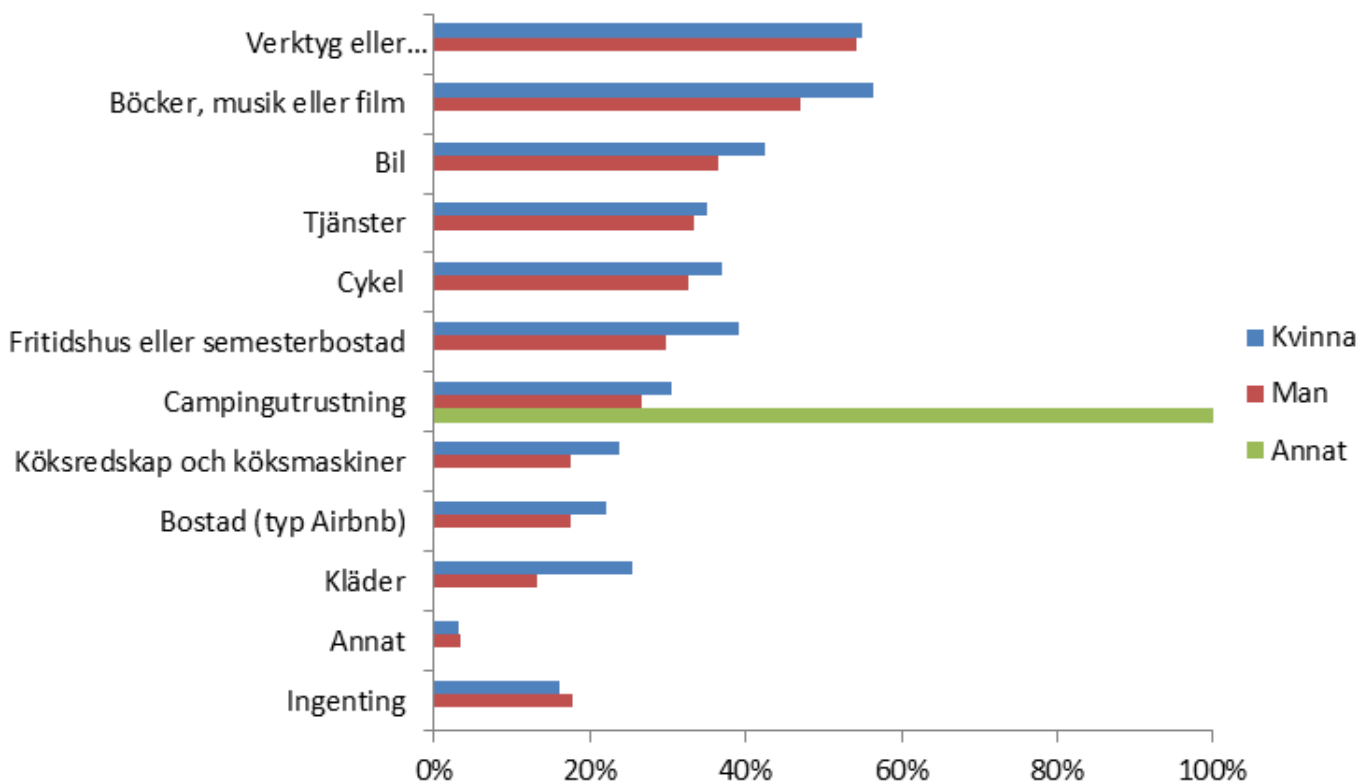
Åtta av tio Malmöbor är positiva till att dela

Drygt åtta av tio av de tillfrågade är positivt inställda till att dela! Över hälften kan tänka sig att dela på Verktyg eller trädgårdsutrustning samt Böcker, musik eller film. Mer än en tredjedel kan tänka sig att dela på Bilar, Cyklar, Fritidshus eller semesterbostad samt Tjänster. Kläder är det som upplevs minst attraktivt att dela på, knappt en femtedel kan tänka sig detta.

Vilka av följande saker kan du tänka dig att dela med andra?

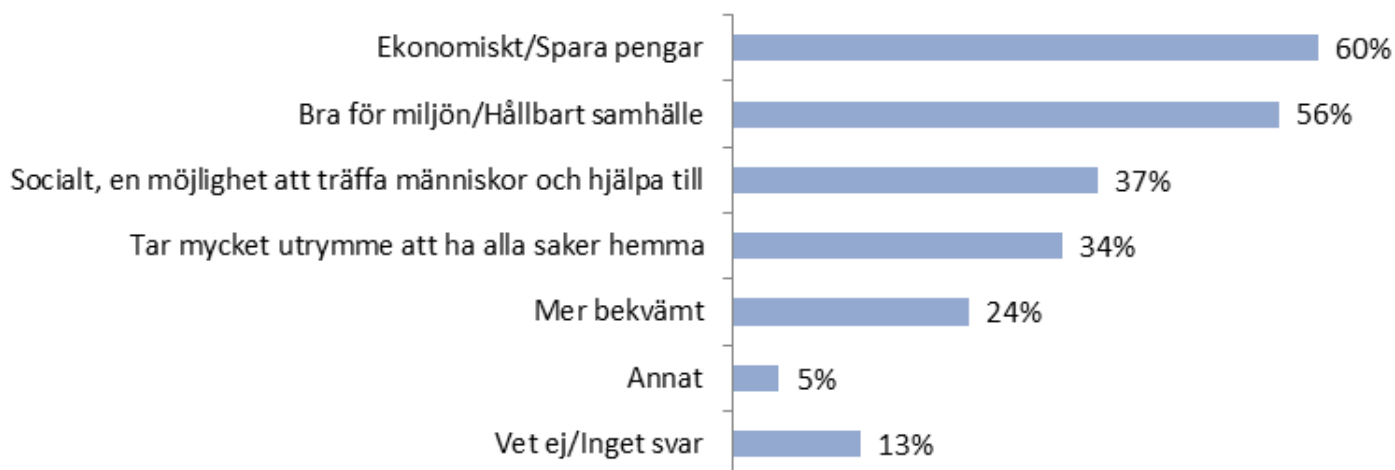
När vi tittar på uppdelningen mellan kön blir statistiken något annat. Kvinnor är generellt mer positiva till att dela än män, allra tydligast blir det i kategorin Kläder. Lite drygt en av tio män kan tänka sig att dela på kläder, medan en av fyra kvinnor är positivt inställda till detsamma. I könskategori Annat fanns intresse för att dela på campingutrustning.

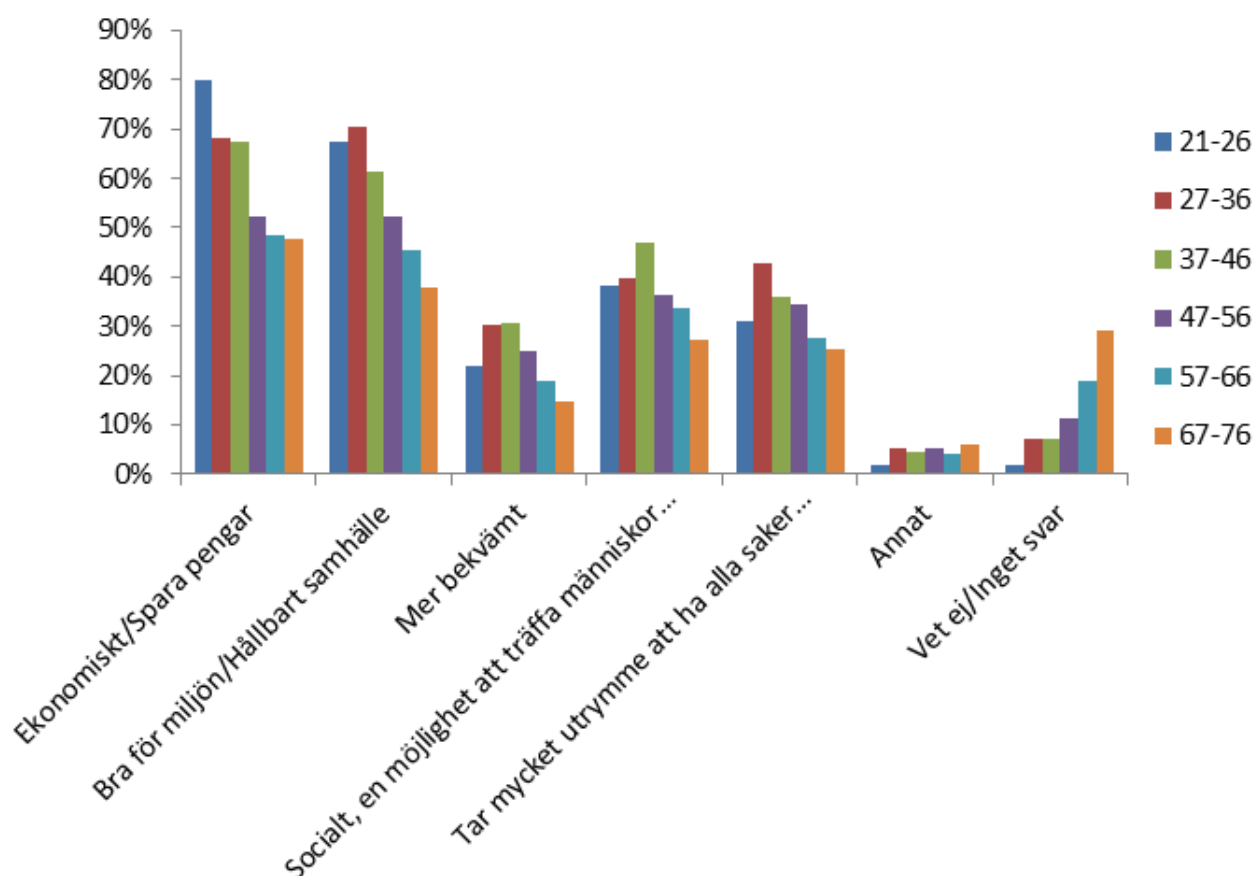
Miljö och ekonomi – största drivkrafterna till att dela

Den allra främsta anledningen till att dela på varor och tjänster är av ekonomiska skäl, tre av fem angav detta som en anledning. Över hälften av de tillfrågade tyckte även att bättre miljö var en drivkraft till att dela. Mer än en tredjedel ansåg därtill att en anledning till att dela var dels att det tar mycket plats att ha alla saker hemma samt att delningskulturen öppnar upp för fler sociala plattformar att träffa nya människor via.

Vad ser du för drivkrafter till att dela på varor och tjänster?

Om vi fortsätter att analysera drivkrafterna till att dela varor och tjänster kan vi se att ålder är en variabel som har stor inverkan på åsikterna. Generellt tycker de yngre åldersgrupperingarna i högre utsträckning att det är positivt att dela eftersom det är mer ekonomisk, bättre miljömässigt och en möjlighet att träffa nya människor. Fyra av fem i den yngsta gruppen anser att det är mer ekonomisk att dela, medan knappt varannan person i den äldsta gruppen tycker så.

83% svarar att de kan tänka sig att dela saker och tjänster överlag, medan färre, 60 %, vill göra det enbart med personer i sitt närområde.

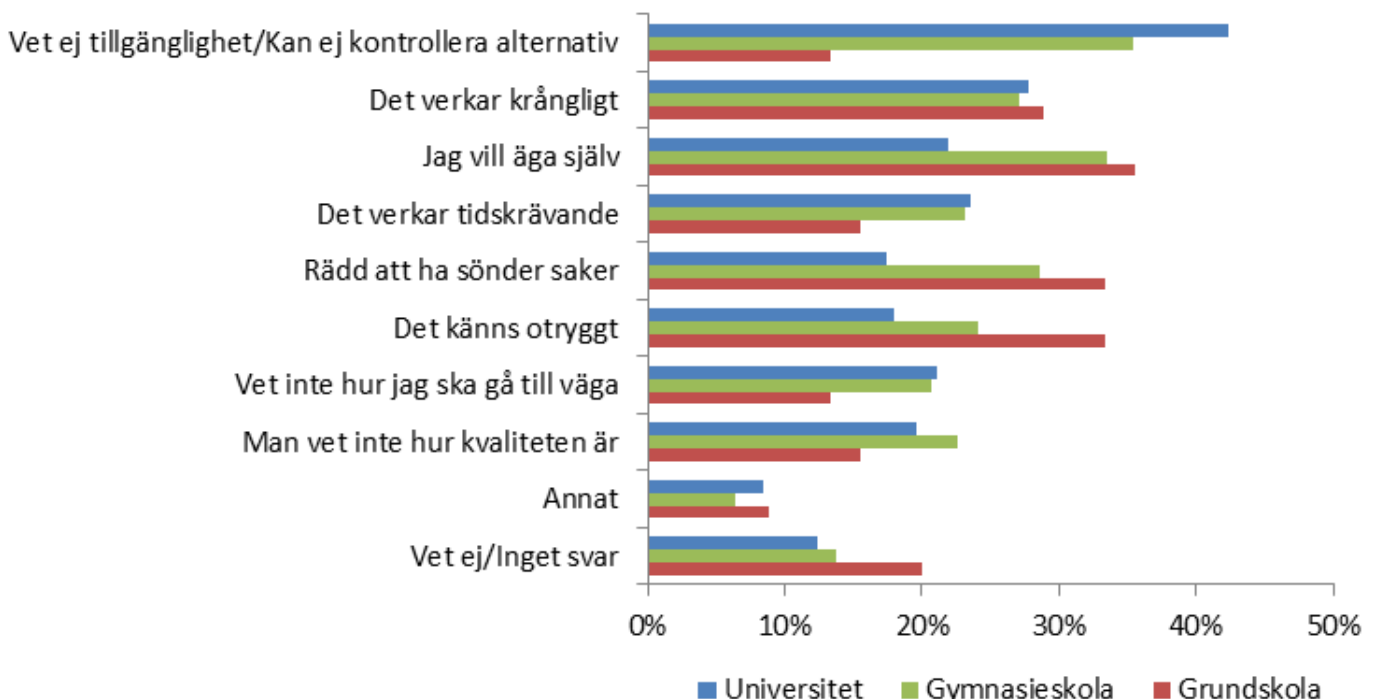
Tilliten är den stora bromsklossen

Det största hindret som står i vägen för att Malmöborn ska vilja dela på varor och tjänster är att en inte vet tillgängligheten och inte kan kontrollera vilka alternativ en får, nästan en av tre anger detta som ett skäl. Det finns även flera andra anledningar som får många att tveka, och de flesta av dem rör också tilliten till systemet. Minst en av fem anser att det verkar krångligt, att en helt enkelt föredrar att äga själv, att det verkar tidskrävande, att en är rädd för att ha sönder saker, att det känns otryggt eller att en inte vet hur en ska gå till väga.

Vad ser du för hinder för att dela på varor och tjänster?

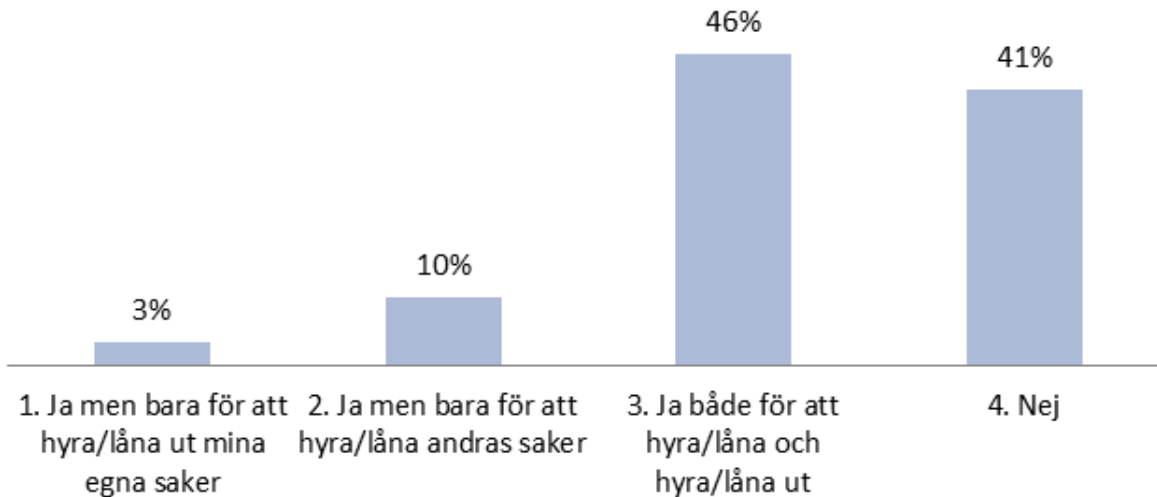
Även här ger utbildningsnivå stor differens i svaren. Bland de med lägre utbildningsnivå finns fler som tycker att det känns otryggt att dela, att en är rädd för att ha sönder saker eller som helt enkelt vill äga själva. Samtliga tre utbildningsnivåer tycker dock att det verkar i princip lika krångligt. Bland de med högre utbildningsnivå finns klart fler som anser att det är ett problem att en inte kan veta om varan/tjänsten kommer vara tillgänglig när en behöver den samt att en inte vet vilka alternativ som kommer finnas tillhands.

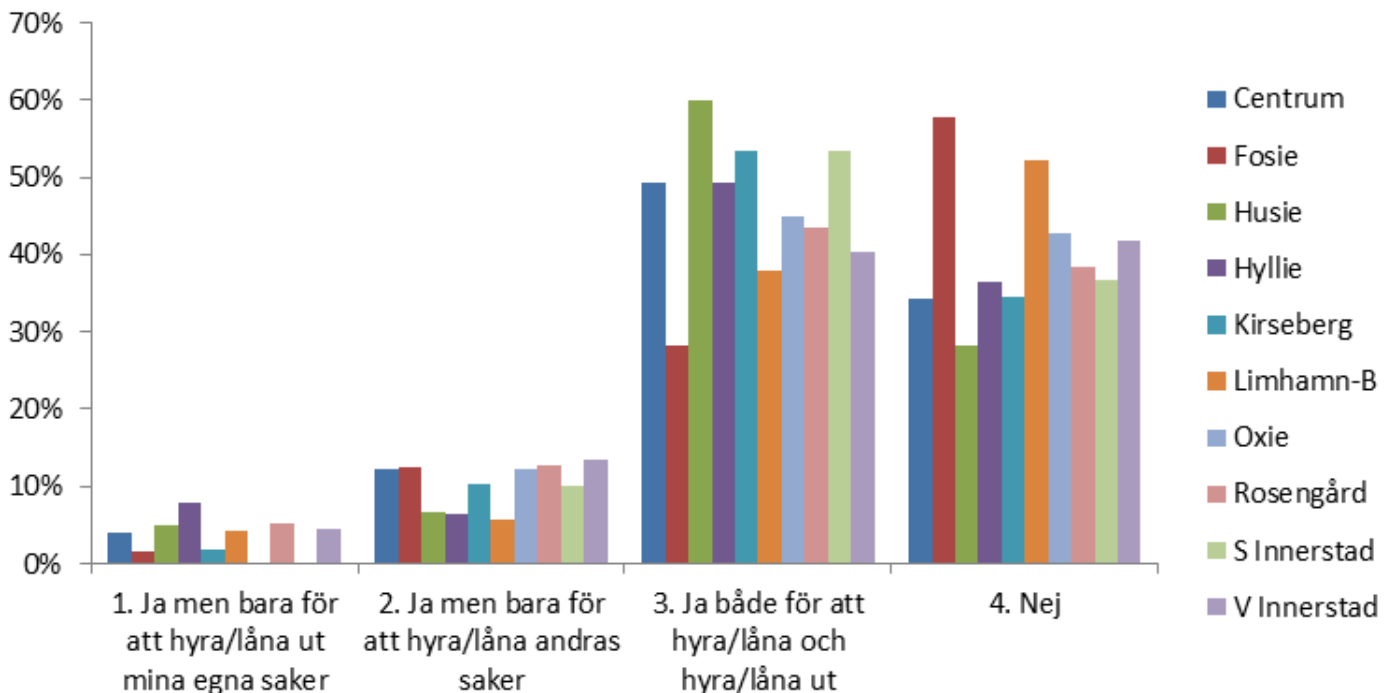
Att dela med sina grannar

Tre av fem kan tänka sig att dela saker med sina grannar, de allra flesta av dessa kan tänka sig att både låna/hyra själva samt att låna/hyra ut. Så många som två av fem är följaktligen dock inte intresserade av en delningskultur i närområdet.

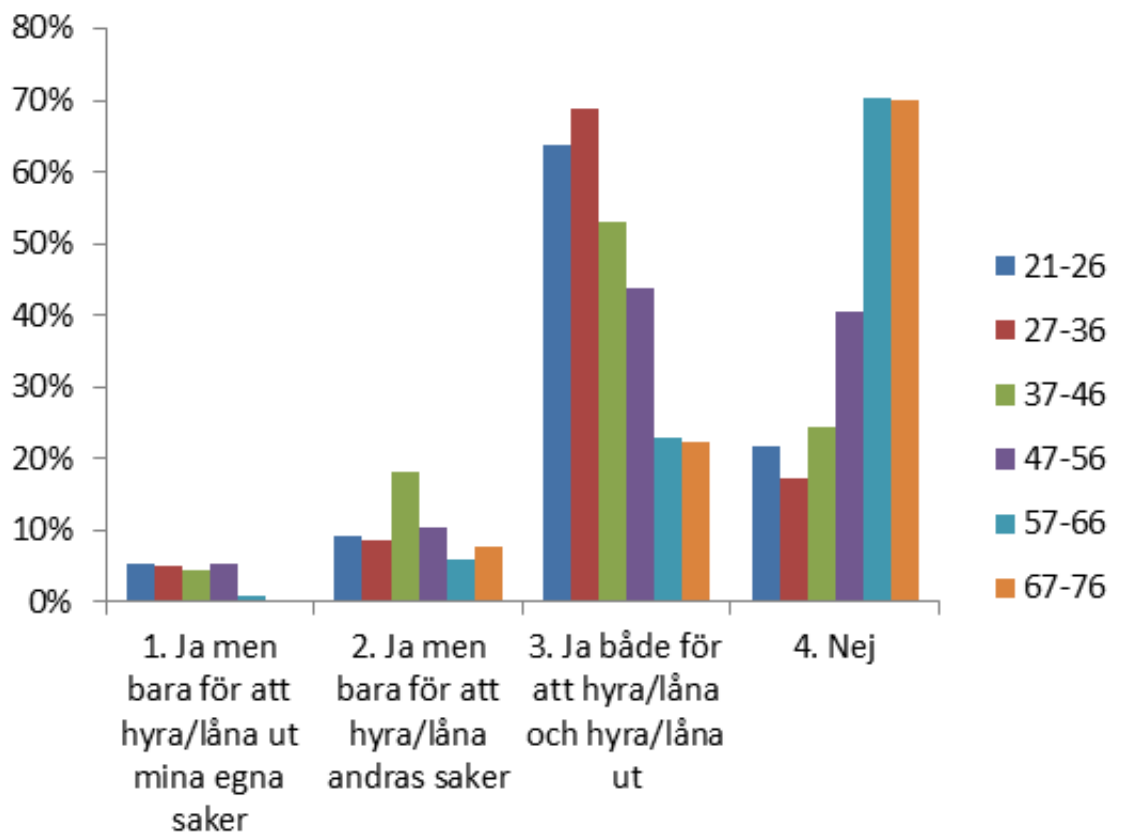
Kan du tänka dig att dela varor och tjänster med dina grannar?

Vi kan se att attityderna kring att dela på varor och tjänster med sina grannar skiljer sig relativt mycket åt beroende på stadsdel. I Husie, Kirseberg och Södra innerstaden är över hälften av invånarna positiva till att både låna/hyra och att låna/hyra ut. I områden som Fosie och Limhamn är över hälften av invånarna däremot negativa till att dela med sina grannar över huvudtaget.

Även baserat på ålder syns stora skillnader i attityder. De yngre åldergrupperna är markant mer positiva till att dela än de äldre.

Följdfråga om grannlånetjänster

Som en följdfråga till den föregående om grannlånetjänster fick respondenterna beskriva mer fritt varför de antingen ville eller inte ville använda en sådan tjänst. Några varor som Malmöborna tar upp som bra för delningskonsumtion är bilar, teknisk utrustning såsom kameror eller särskild belysning (t.ex. till festevent), trädgårdsutrustning, semesterbostäder och instrument.

Många av de som är positivt inställda pratar om den solidariska aspekten i att dela:

"Jag kan dela, vi måste hjälpa varandra, om alla hjälper varandra kommer ingen fattigdom finns kvar i världen."

Flera beskriver även andra positiva effekter såsom att det är ekonomiskt och smidigt:

"Det är smidigt och skönt att slippa köpa saker själv som man sällan använder."

"Ekonomiskt och praktiskt att få snabb tillgång till saker man behöver."

"Det är ekonomiskt och väldigt hållbart. I våras köpte jag till exempel en bultsax som jag har använt en gång, det skulle ju ha varit smidigare att låna eller hyra den istället."

"Det är ju så mycket saker som man egentligen behöver bara en gång (kanske om man ska slipa sitt golv t.ex.), och de känns så onödiga att köpa. Många i min generation tror jag också känner att äga för mycket saker kan bli en belastning, eftersom vi flyttar runt ganska ofta."

Bland de som tvivlar på delningskonsumtionen beskriver många att det verkar komplicerat och tidskrävande. Ett flertal svarar även att de helt enkelt vill äga själva och slippa vara beroende av andra. Generellt finns det många motargument som bottnar i tillit:

"Alltså, det känns mycket osäkert."

"Att inte veta om jag får tillbaka det jag lånar ut."

"Det jag handlat vill jag ha själv."

"Det känns lite osäkert med en sådan tjänst, man vet ju inte vilka människor som kommer hem till en och vill låna/byta ens saker och hur seriösa de är."

"Jag är rädd att mina saker blir förstörda."

"Jag kan inte lita på andra."

"Det verkar så komplicerat."

"Det verkar krångligt och bökiigt."

"Jag bara orkar inte, om ingen som jag känner har det jag behöver så struntar jag i det."

"Jag vet inte riktigt vad en sådan sajt innebär, det skulle vara av ren okunskap som jag inte skulle använda en sådan sajt."

"Jag är inte van vid sådant, jag har alltid skött mig själv, så när jag har behövt någonting har jag helt enkelt köpt det själv. Jag vet inte om det beror på okunskap inom området eller vad."

Vill du veta mer?

Kontakta gärna Emma Börjesson, miljöförvaltningen, Malmö stad
e-post: emma.borjesson@malmo.se

